

PANAYAM:

PAKIKIPANAYAM KAY JACINTO RUBIANO, CHIEF ADMINISTRATIVE SERVICES AT ACTING, CHIEF, LOAN UNIT, R & R DIVISION, BILANG PAGLILIWANAG SA PAGPAPAUTANG SA TAGA PANTABANGAN

1. Bilang Acting Chief ng "Loan Unit", maaari bang ipaliwanag ninyo ang tungkulin na inyong ginagampanan at ang mga gawain saklaw ng inyong unit.

SAGOT: Bilang Pansamantalang Puno ng Sangay ng Pagpapautang ay saklaw ng inyong lingkod ang pagpapautang sa mga alituntunin at patakaran sa pagpapautang sa mga taong lilikas sa Bagong Pamayanan.

2. Anu-ano ang mga uri o klase ng mga pautang ng NIA-UPRP sa mga mamamayan ng Pantabangan na ililikas mula sa imbakang Pantabangan Dam?

SAGOT: Ang mga uri ng pagpapautang ay ang mga sumusunod:

- a) Pabahay (Housing Loan)
- b) Pangproyektong Pangkabuhayan (Project)
- c) Panangkilik (Subsistence Loan)

3. Ito bang pagpapautang na ito sa mga resettlers o ililikas ay katulad ng pagpapautang ng mga ibang ahensiya na matatawag nating mga ahensiya na nagpapautang o mga "Loaning Agencies" gaya ng GSIS, DBP at iba pa?

SAGOT: Hindi po lubos na katulad.

4. Kung katulad ng pagpapautang ng mga "Loaning Agencies" ay anu-ano ang pagkakaiba ng pagpapautang na ito ng NIA sa mga resettlers?

SAGOT: Sa dahilan na ang "Kolateral" o panagot sa nangungulang ay ang bahay na itatayo at ang lupang ipagkakaloob sa kanila.

5. Sa pagpapautang na ito ay mayroon po bang mga alituntuning sinusnod? Maaari bang ipaliwanag ninyo kung papaano ginawa ang mga alituntuning tinutukoy at kung anu-ano ang mga naging batayan sa paggawa nito?

SAGOT: Mayroong tiyak na alituntunin at patakaran na ating sinusnod: Ang alituntuning ito ay itinakda ng Tagapangasiwa (Administrator) ng Pambansang Pangasiwaan ng Patubig. Ang naging batayan nito ay ang pangkat 3 ng Pampanguluhang Kautusan Bilang 35 (Section 3 of Presidential Decree No. 35) na naglalaan ng hindi hihigit sa dalawampung milyong piso upang ipautang sa mangagisilikas mula sa imbakang Pantabangan, UPRP.

6. Samakatwid ay isa sa naging batayan o basis nito ay ang Presidential Decree No. 35. Anu-ano po ba ang mga tadhana nito na tuwirang may kinalaman sa pagpapautang? Maaari po bang ipaliwanag ninyo sa kapakanan ng mga mambabasa kung ano ang nilalaman ng Section No.

SAGOT: Ang pangkat 3 ng Pampanguluhang Kautusan Bilang 35 ay nagsasaad din na ang pagpapautang ay pamamahalaan ng NIA at ang Tagapangasiwa ng NIA ay magtatakda at magpapatupad ng mga patakaran at alituntunin sa pagpapautang.

7. Maaari po bang ipaliwanag din ninyo kung sinusino ba sa mga resettlers ang maaring bigyan ng nasabing mga pautang? Sa madaling salita, anu-ano ang mga "Qualifications" ng mga maaaring bigyan ng mga pautang?

SAGOT: Tangiang ang mga ulo ng sambayanan na nakatira sa imbakang hanggang ika-31 ng Enero 1973 at ang mga naililikas sa Bagong Pamayanan.

8. Iyon po bang mga biyuda at mga ulila na sa mga magulang na tumatayang ulo o ama ng lamanan ay libipang din ba ng pautang?

SAGOT: OPO

9. Ang mga samahan ay maaari rin bang umutang? Maaari bang sabihin ninyo ang mga qualification o katangian ng isang samahan upang makautang sa NIA

SAGOT: Opo. Ang katangian ng isang samahan ay dapat itinatag at nakatala ng naaayon sa mga alituntuning itinakda ng Pamahalaang local at Pagpapautang ng nayon at kinikilala ng NIA at binubuo ng mga tunay na naninirahan ay dapat ding makautang sang-ayon sa mga patakaran at alituntuning maaring ipatupad ng Tagapangasiwa ng NIA.

10. Sa mga samahan at kooperatiba, gaano ba kalaiki ang maaari nilang mautang o mahiram sa NIA?

SAGOT: Hanggang sa mga panahong ito ay wala pang halagang itinakda ng Tagapangasiwa ng NIA?

11. Kung sakali at ang mga taong umutang ay hindi makabayad, ano ang aksiyon na maaring gawin ng NIA?

SAGOT: Una, sisingilin ng Tanggapan ang nananagot at kung hindi pa makabayad ang nasabing nananagot; ang sangla ay magiging walang kabuluhan at ang tanggapan ay ipagbibili ang bahay ng naaayon sa batas.

12. Ang mga pautang na tinutukoy ba ay may "collateral"? Ano ang magiging garantiya kung sakali?

SAGOT: Ang lupang ipagkakaloob at ang bahay na itinayo ay siyang mga garantiya.

13. Papaano po ba ang paraan ng pagbabayad ng mga resettlers sa kanilang pagkautang? Kung ito ay hulugan, gaano naman katagal ang kanilang paghuhulog?

(Sundan sa pahina 10)

SAGOT: Ang pagbabayad ay hulugan at tatagal ng 13 taon na dalawang beses isang taon o 26 na beses na paghuhulog.

14. Ito bang mga pautang na ito ay may interest? Kung hindi man ay maaari bang ipaliwanag ninyo itong isang porsiyentong sinisingil sa paglilingkod?

SAGOT: Ang pautang na ito ay walang interest, ngunit mayroong idaragdag na "service charge". Ang 1% service charge ay siyang kapalit ng halagang ginugol sa pamamahalaan.

15. Ito bang mauutang ng mga tao ay "cash" o pera-rang iyaabot sa kanila?

SAGOT: Mayroong cash o pera at mayroong "in kind" o sa uri.

16. Wala ho bang pagkakataon na ang isang resettler ay makauutang ng cash?

SAGOT: Mayroong pagkakataon na makauutang ng "cash" ang isang resettler. (1) para sa pagiging kaanib at pagsosyo sa kooperatiba na kinikilala ng NIA; (2) kung sa pabahay naman ay; balik gugol o reimbursement method. Halimbawa, ₱1,700.00 ang nagastos ng isang resettler bilang pasimula ng kanyang bahay o pagpapayos ng kanyang lumang bahay, ang tanggapan ay magpapatung ng halaga ding iyon, ₱1,700.00 sa resettler.

17. Ang kabuuan ba ng mauutang ng bawat pamilya ng resettler ay pare-pareho ang halaga? Kung hindi man ay maaari ba ninyong ipaliwanag ang pagkakaiba-iba ng halaga na maaari nilang utangin?

SAGOT: Hindi pare-pareho ang halagang mauutang ng bawat pamilya ng resettler.

a) Kung ang kabuuan ng tinanggap ng resettler sa

NIA ay hindi hihigit sa ₱10,000.00, ₱10,000.00 ang pinakamalaking mauutang;

b) ₱5,000.00 kung ang kabuuang halaga na tinanggap sa NIA ay humigit sa ₱30,000.00;

k) Mula sa higit sa ₱5,000.00 at hindi aabot sa ₱10,000.00 kung ang tinanggap sa NIA ay higit sa ₱10,000.00 at kukulangin naman sa ₱30,000.00.

18. Sa pabahay o "housing loan" ay mayroon tayong "core house", kung sakali at gusto ng mga resettlers na sila na ang magpagawa ng kanilang sariling bahay, maaari po ba ito?

SAGOT: Maaari

18. Kung ang ibig ng resettler ay ilipat na lamang ang kanilang lumang bahay, hindi maiiwasan na may mag- (Sundan sa Pahina 1)

Tumanggap ng ... (mula sa pahina 1)

lang sa 23 mga piling inhenyero buhat sa buong bansa na binigyan ng Katibayan ng Pagkilala ng "Board of Civil Engineers".

Pagkatapos ng pasulong na pananaliksik at pag-aaral, bilang pagsasanay sa larangan ng inhenyeria, at karapatdapat na paglilingkod sa pagpapaulad, ng propesyon ng inhenyero sibil, ang Katibayan ng Pagkilala ay iginawad sang-

ayon sa seksiyon 4, Batas Republika Bilang 544.

Ayon sa Batas 544, ang "Board of Civil Engineers" ay nakapagbibigay ng Katibayan ng Paglilingkod sa mga natatanging inhenyero sibil na naglatagumpay sa kani-kanilang larangan ng paglilingkod.

Ang iba pang tumanggap ng Katibayan ng Pagkilala ay sina: (Highway Engineering Award) Domingo B. Astudillo, Democrito R. Briones, Amor C. Canidoza, Jose E. David, Nicholas A. Naval, Alfredo Z. Reyes, Romulo M. del Rosario, at Jaime E. Sarte. Civil Engineering Construction Award: Zacarias Baile, Quintin K. Calderon, Vicente B. Esquerro, Jr., Remigio W. Ortiz at Narciso S. Padilla, Jr.

Hydraulic Engineering Award: Cesar E. Gonzales at Godofredo N. Iglesia.

Structural Engineering Award: Primo P. Alcantara, Hermogenes M. Carpio Jr. at Francisco M. Itiung.

Portworks Engineering Award: Florentino T. Aricheta, Gregorio O. Carrillo at Paulino G. Lacap.

Soil and Foundation Engineering Award: Jose Ma de Castro.

Civil Engineering Education Award: Ernesto G. Tabejara, Jr.



NAGRASYON ANG DAR SA TAGA-PANTABANGAN

Makikita sa larawan ang mga bagong li kas na taga-Pantabangan samantalang sila ay tumatanggan ng rasyong bigas buhat sa mga tauhan ng Department of Agrarian Reform (DAR).

sisira sa pagbabaklas nito. Maaari ba sa kung ibig ng resettler na makompleto ang bahay ay makautang sa housing loan? Ito ba ay sa halagang P5,000.00 din katulad ng iba?

SAGOT: Maaari siyang makautang ng "Housing Loans" sa halagang P5,000.00 kung siya ay tumanggap sa NIA bilang kabayaran ng lupa, halaman at bahay ng halagang hindi hihigit sa P10,000.00 at ayon sa uri ng bahay na kanyang itatayo.

20. Kung sakali at ang isang resettler ay ayaw noong "core house" gusto niyang magpagawa ng kanilang gitingil bahay ngunit wala siyang magagamit na pera, papaano ang dapat niyang gawin upang magkabahay?

SAGOT: Siya ay dapat umamb sa kooperatiba na itinatang na kung lawagin ay NEW PANTABANGAN MULTI-PURPOSE COOPERATIVE, INC., at ito ay siyang maaaring magpautang muna sa kaniya ng mga materiales o kasangkapan.

21. Kung sakali naman at walang-wala siyang pera na magamit sa pagmumisa ng kaniyang sariling bahay ay papaano siya magpapatayo ng kaniyang bahay?

SAGOT: Una, maglahad ng plano ng bahay sa Tanggapan ng NIA, Pangalawa, pagtibayin ang "Housing Loan Application" at Pangatlo, gamitin ang aprobadong "Housing Loan Application" bilang basihan sa paghanap ng mamumuhunan o financier.

22. Kung ang isang resettler ay ililipat na lamang sa kaniyang lumang bahay at kaniyang gilyan ang P5,000, housing loan upangmagamit sa negosyo, maaari po ba ito?

SAGOT: Wala akong tiyak na sagot sa tanong na ito. Isasaguni ko ang bagay na ito sa aking hepe na si Engr. Carlos A. Sales.

23. Nabanggit niyo na mayroong Project loan o pautang sa mga proyekto ng maaaring pagkakalaan, maaari po bang ipaliwanag niyo kung ano-ano ang nakapaloob dito? Ito ba ay materials din o cash?

SAGOT: Ito ay materiales o mga bagay na kailangan sa Proyekto, ngunit walang cash na ipagkaloob sa resettler, maliban lamang sa halagang hindi hihigit sa P1,000.00 na ipagkaloob niya sa kooperatiba pare sa pagiging kasali at sosyo sa kooperatiba.

24. Ang lahat ba ng resettler at maaaring umutang ng ganitong uri ng pautang? Kung hindi rian, ay sinu-sino sa kanila ang maaaring mabigyan nito?

SAGOT: Yaon lamang kaanib sa kooperatiba o samahang pang-nayon na itinatang ayon sa alituntunin ng kagawaran ng Pamahalang lokal at kinikilala ng NIA at banda ang sambahayan na sila ang makakapangasiwa sa proyekto.

25. Magkano ba at gaano katagal ang pagbibigay nitong "project loan"?

SAGOT: Hindi hihigit sa P3,000.00 at sa loob ng tatlong (3) taon mula sa petsa ng paglipat sa

Bagong Pamayanan.

26. Kung ang resettler ay gustong magtayo ng poultry o piggyery kaya, siya ba ay bibigyan ng mga baboy o manok na bilang kasama sa utang sa ilalim ng project loan?

SAGOT: Opo.

27. Kung halimbawa't pagkaraan na mabigyan siya ng "project loan" ay biglang nangamatay ang kaniyang alaga, maaari pa rin ba siyang mabigyan uli?

SAGOT: Opo, kung mayroon pang nalalabing salapi para sa kaniyang "project loan".

28. Sa "Subsistence Loan", ito ba ay maaaring apalayan ng lahat ng pamilya ng resettler? Kung hindi man ay sino lamang ang maaaring umutang nito?

SAGOT: Sang-ayon po sa tinanggap bilang kabayaran ng lupa, bahay, at halaman mula sa NIA Ito ang batayan kung sila ay dapat pagkaluoban ng "Subsistence Loan", at huudi kumita ng higit sa P2,000.00 isang taon.

Gabay ng ...

(buhat sa pahina 2)

3. Kung may tungro, maghomba ng Gusatlon, Carbin 85-S o Sevin 85-3 sa dosis na ipinapayo ng pabricante.

9. PAG-AANI:

a. Pakatihin ang tubig sa bukid 85 araw pagkaraan ng paglipat tanim. Sa panahong ito ay mahigpit na kailangan ng palay ang tubig; mana pa nga ay pagpatuyo nito ay makatutulong sa mabilis na paggelang ng mga butil.

b. Sa ika-100 araw ng palay buhat sa paglipat punla at mayroong ng 80% nito ay malinaw at matigas ang palay ay maaari nang anihin.

10. EKONOMIKO:

a. Inaasahang ani sa pamamaraang masagana

1. Tag-ulan

a. May Patubig	90 kaban/ha	P2,250.00 Gross
b. Tubig ulan	70 kaban/ha	1,750.00 Gross

2. Mga gastos:

a. Pataba, pamatay kulisap,	P300.00-400.00
b. Binhi, paghahanda ng bukid	P300.00-400.00
k. Pagaani	300.00-400.00
KABUWANG GASTOS:	900.00-1200.00

3. Inaasahang tubo bawat ektarya:

Tag-ulan, may patubig	Tubig-ulan
-----------------------	------------

a. Gross	P2,250.00	P1,750.00
b. Gastos	1,050.00	950.00
c. Tubo	1,200.00	800.00

Kailangan ng bansa ang marami pang palay. Madadagdagan ito sa pamamaraang Masagana. Sumali sa programang ito.